

4 Jaarrekening

De jaarrekening bestaat uit:

1. de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling;
2. het overzicht van baten en lasten;
3. een recapitulatie van het structureel begrotingsevenwicht;
4. het overzicht begrotingsonrechtmatigheid;
5. de balans;
6. toelichting op de balans;
7. Wet Normering bezoldiging Topinkomens publieke en semipublieke sector (WNT);
8. de bijlagen:
 1. reserves;
 2. voorzieningen;
 3. totaaloverzicht baten en lasten per taakveld;
 4. investeringsoverzicht;
 5. verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SiSa);
 6. rapportage interbestuurlijk toezicht.

In dit hoofdstuk worden bovenstaande onderdelen achtereenvolgens behandeld worden. Bij het overzicht van baten en lasten wordt ook het overzicht van incidentele baten en lasten en het overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves meegenomen.

4.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarstukken 2022 zijn opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

In dit hoofdstuk staat de toelichting op de grondslagen. De afschrijvingstabel is vastgelegd in de Financiële verordening als bijlage bij het afschrijvingsbeleid, zijnde artikel 9 van de Financiële verordening.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva is vastgelegd in het afschrijvingsbeleid in artikel 9 van de Financiële verordening. Hierover is besloten op 20 februari 2020.

De activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij hieronder bij de betreffende balanspost anders is vermeld.

Grondslagen voor resultaatbepaling

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar is. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Voor de baten uit het gemeentefonds is aangesloten bij de laatste specificatie die wij hiervoor hebben ontvangen. Eventuele restituties van jaarresultaten van verbonden partijen worden als baten genomen op het moment waarop het bestuursbesluit voor de restitutie van het resultaat door de verbonden partij wordt genomen.

Balans

Vaste activa

Artikel 59 BBV beschrijft het onderscheid tussen investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte en investeringen met een (beperkt) economisch nut. Investeringsbijdragen die kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in vijf jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Bijdragen aan activa van derden worden geactiveerd. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen en verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa met economisch nut

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Er wordt niet afgeschreven op deze gronden.

Overige investeringen met economisch nut

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de betreffende investering in mindering gebracht, in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

'Levensduurverlengend onderhoud' wordt gedefinieerd als een investering. Criteria hierbij zijn dat er sprake moet zijn van duurzame waardevermeerdering, een kwalitatieve verbetering waarbij het nut zich uitstrekt over meerdere jaren.

Er wordt lineair afgeschreven. Uitzondering hierop zijn de volgende bedrijfsgebouwen: Stadhuisplein 1, Stadhuisplein 2-35, Bedrijfsverzamelgebouw, Kleine Haarsekade. Hierop wordt annuïtair afgeschreven. Op grondbezit (voor onderwijsdoeleinden, niet voor de publieke dienst bestemd en bouwgrondexploitatie) met economisch nut wordt niet afgeschreven.

Investeringsbijdragen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Onder deze categorie vallen, conform BBV en op grond van de Gemeentewet art. 229 lid 1 a en b, activa die op de volgende heffingen en rechten betrekking hebben: riolering, kadegelden, lijkbezorgingsrechten.

Een naar verwachting duurzame waardevermindering van vaste activa betreft een schattingswijziging die volgens artikel 65, lid 1 BBV onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking wordt genomen.

Investeringsbijdragen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

De infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals wegen, pleinen, bruggen en parken zijn geactiveerd

en worden afgeschreven. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven).

Financiële vaste activa

Deelnemingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen (categorie: uitgeleend geld) zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Als de waarde van de aandelen onverhoopt structureel daalt tot onder de verkrijgingsprijs dan vindt afwaardering plaats.

Vlottende activa

De vlottende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorraden

De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen vaste verrekenprijzen die zijn gebaseerd op de gemiddelde betaalde inkoopprijs. Verschillen tussen de vaste verrekenprijs en betaalde inkoopprijs worden als resultaat verantwoord op prijsverschillen. Incourante voorraden worden afgewaardeerd naar marktwaarde.

De als 'onderhanden werken' opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs. De vervaardigingsprijs zijn de kosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), en een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen als en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden (percentage of completion methode). Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Op de balans worden voorraden netto verantwoord. Voor de grondexploitaties met een verliesgevend saldo wordt ter hoogte van dit saldo een voorziening gevormd. Onder de categorie 'gereed product' valt de voorraad bedrijfsmiddelen.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden in beginsel gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorziene verlies.

De pensioenverplichting voor de wethouders is echter op de contante waarde van de (opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

De onderhoudsegalisatie voorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen.

In de paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen' is het beleid nader uiteengezet.

In artikel 76a BBV is een uitzonderingsregime opgenomen voor meerjarige subsidies waarvan de

subsidieperiode vóór 1 januari 2007 begon. De voorziening Stedelijke Vernieuwing is daarom onder de post door derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

Vaste schulden

De vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar en langer.

De aflossingen die binnen een jaar vervallen staan in de toelichting ook de bijbehorende rentelast.

De onderhandse leningen zijn gesplitst conform art. 36 van het BBV.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans staat meer informatie. Onder de borg- en garantstellingen vallen ook de garanties voor WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw) en WEW (Waarborgfonds Eigen Woningen). Deze hebben betrekking op zowel indirecte als directe garantieverlening. In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is dit opgenomen bij het onderdeel 'gewaarborgde geldleningen/uitgegeven geldleningen'.

Begrotingsbudgetten en financiële overzichten

De in deze jaarstukken gepresenteerde financiële overzichten en budgetten zijn gebaseerd op de door de raad vastgestelde begroting en de daarna doorgevoerde begrotingswijzigingen.

Onzekerheid eigen bijdrage CAK

Aanvragers van een voorziening op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) zijn op grond van de WMO een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat het CAK de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage uitvoert. Het CAK verstrekt aan de gemeenten een totaaloverzicht waarbij maandelijks afstorting plaatsvindt van de geïncasseerde bijdragen. Gemeenten kunnen met deze overzichten van het CAK de aantallen personen, de soort en omvang van de zorgverlening beoordelen in relatie tot de eigen WMO-administratie. Door het ontbreken van inkomensgegevens op de CAK-overzichten hebben gemeenten onvoldoende informatie over de eigen bijdragen om de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de keuze het CAK de berekening, de oplegging en incasso van de eigen bijdragen te laten uitvoeren, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid van de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat de gemeenten geen zekerheid kunnen verkrijgen over de omvang en hoogte van de eigen bijdragen. In overeenstemming met de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV moet de gemeente deze onzekerheid in de jaarstukken noemen, ook al ligt de oorzaak niet bij de gemeente zelf.

4.2 Overzicht van baten en lasten

In de programmaverantwoording zijn per programma onder het kopje 'Wat heeft dit gekost?', overzichten opgenomen van de baten en lasten inclusief de mutaties reserves. Deze overzichten zijn ook opgenomen voor de Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien.

Het BBV schrijft voor dat ook in het onderdeel jaarrekening van de jaarstukken totaaloverzichten worden opgenomen, waarin van alle programma's inclusief de algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien alle financiële gegevens worden gepresenteerd. De volgende totaaloverzichten staan hieronder:

1. totaaloverzicht van baten en lasten;
2. totaaloverzicht incidentele baten en lasten;
3. totaaloverzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves en het overzicht van het structureel begrotingsaldo.

4.2.1 Totaaloverzicht van baten en lasten

In het onderstaande overzicht zijn alle lasten en baten opgenomen per programma, inclusief de mutaties in de reserves. De algemene dekkingsmiddelen zijn verbijzonderd, conform het voorschrift in het BBV.

Overzicht van baten en lasten (bedragen x € 1.000 ; - = nadeel)	Begroting 2022 primitief		Begroting 2022 na wijziging		Jaarrekening 2022		Saldo 2022		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Totaal
BATEN EN LASTEN									
Programma Bestuur en Ondersteuning	4.050	1.163	5.143	1.005	4.961	1.489	182	485	666
Programma Veiligheid	4.857	358	5.619	581	5.354	521	265	-60	205
Programma Verkeer en Vervoer	9.464	3.650	10.263	3.983	10.118	4.933	145	950	1.095
Programma Economie	16.549	15.324	4.893	3.053	5.183	2.047	-290	-1.005	-1.295
Programma Onderwijs	9.909	2.569	12.297	4.943	11.150	4.902	1.148	-41	1.107
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	12.954	2.269	14.924	2.577	13.409	2.531	1.515	-45	1.470
Programma Sociaal Domein	57.376	15.687	70.195	20.742	68.496	21.880	1.698	1.138	2.836
Programma Duurzaamheid	10.436	9.596	12.246	10.244	11.228	9.898	1.018	-346	673
Programma VROSV	6.338	5.415	7.675	6.019	8.470	9.006	-795	2.987	2.192
Gerealiseerde baten en lasten	131.933	56.031	143.255	53.147	138.369	57.209	4.886	4.062	8.948
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Totaal
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	730	12.265	730	12.107	731	11.984	-1	-123	-125
Dividend	-	363	-	737	-	724	-	-13	-13
Saldo van de financieringsfunctie	153	16	-119	16	-586	23	468	6	474
Algemene uitkeringen	-	74.544	-	89.894	-	92.065	-	2.172	2.172
Overige algemene dekkingsmiddelen	-238	-	-100	279	291	1.694	-391	1.415	1.023
Overzicht overhead	12.140	512	13.115	518	12.719	586	396	69	465
Overzicht heffing vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overzicht onvoorzien	100	-	100	-	-	-	100	-	100
Totaal Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, VPB en Onvoorzien	12.885	87.700	13.725	103.551	13.155	107.076	571	3.525	4.096
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	144.817	143.732	156.981	156.697	151.524	164.285	5.457	7.587	13.044

Overzicht van baten en lasten (bedragen x € 1.000 ; - = nadeel)	Begroting 2022 primitief		Begroting 2022 na wijziging		Jaarrekening 2022		Saldo 2022		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Totaal
MUTATIES RESERVES									
Programma Bestuur en Ondersteuning	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Programma Veiligheid	-	-	-	11	-	11	-	-	-
Programma Verkeer en Vervoer	-	41	516	656	516	554	-	-101	-101
Programma Economie	-	50	80	280	80	280	-	-	-
Programma Onderwijs	-	1.550	2.034	524	2.034	486	-	-38	-38
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	-	74	2.999	600	2.999	88	-	-512	-512
Programma Sociaal Domein	-	1.171	1.042	1.717	1.042	1.717	-	-	-
Programma Duurzaamheid	368	870	368	1.474	416	779	-48	-695	-744
Programma VROSV	494	-	458	299	522	256	-64	-43	-107
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	26	-	813	2.855	861	2.855	-48	-	-48
Overzicht overhead	-	16	-	178	-	177	-	-1	-1
Overzicht heffing vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overzicht onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal mutaties reserves	887	3.772	8.310	8.594	8.471	7.204	-160	-1.390	-1.550
Gerealiseerd resultaat	145.705	147.504	165.291	165.291	159.994	171.488	5.297	6.197	11.494
Begrotingssaldo	1.799	0	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat inclusief begrotingssaldo	147.504	147.504	165.291	165.291	159.994	171.488	-5.297	6.197	11.494

Een toelichting op de verschillen tussen de begroting 2022 na wijziging en de jaarrekening 2022 staat per programma in de programmaverantwoording.

4.2.2 Totaaloverzicht van incidentele baten en lasten

Om een structureel evenwicht vast te stellen is het belangrijk dat inzicht bestaat in welk deel van de baten en lasten incidenteel is en welk deel structureel. In het hiervoor gepresenteerde totaaloverzicht van baten en lasten staan zowel de structurele als de incidentele posten. Voor het overzicht incidentele baten en lasten geldt de begroting na wijziging als referentiekader. Op basis van dit overzicht worden de betreffende werkelijke incidentele baten en lasten in de jaarstukken 2022 toegelicht. Daarnaast worden de niet geraamde incidentele posten groter dan € 100.000 en de posten die worden verrekend met de reserves toegelicht.

Nr.	Incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022 primitief			Begroting 2022 na wijziging			Jaarrekening 2022		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
<u>Programma Bestuur en Ondersteuning</u>										
1.	Vrijval voorziening pensioentegoeden bestuurders	-	-	-	-	-	-	-	546	546
	Totaal programma Bestuur en Ondersteuning	-	-	-	-	-	-	-	546	546
<u>Programma Veiligheid</u>										
2.	Corona toegangsbewijzen	-	-	-	143	143	-	71	71	-
	Totaal programma Veiligheid	-	-	-	143	143	-	71	71	-
<u>Programma Verkeer en Vervoer</u>										
3.	Onderzoekskosten mobiliteitsinvesteringen	-	-	-	594	-	-594	493	7	-486
4.	Mobiliteitsplan hub station west	25	-	-25	-	-	-	-	-	-
	Totaal programma Verkeer en Vervoer	25	-	-25	594	-	-594	493	7	-486
<u>Programma Economie</u>										
5.	Versnellen verkleinen winkelgebied	-	-	-	389	20	-369	359	20	-339
6.	Grondexploitatie Grote Haar	5.992	577	-5.415	2.633	39	-2.593	1.522	53	-1.469
6.	Mutatie boekwaarde	577	5.992	5.415	39	2.633	2.594	53	1.522	1.469
6.	Dotatie herziening grondexploitatie Grote Haar	-	-	-	-	-	-	1.520	-	-1.520
6.	Grondexploitatie Oost II	1.442	7.130	5.688	159	16	-143	172	16	-155
6.	Mutatie boekwaarde	7.130	1.442	-5.688	16	159	143	16	172	156
6.	Winstneming grondexploitatie Oost II	-	-	-	-	-	-	-	65	65
	Totaal programma Economie	15.141	15.141	0	3.236	2.867	-369	3.641	1.848	-1.794
<u>Programma Onderwijs</u>										
7.	Realisatie i_lab	1.550	-	-1.550	212	-	-212	276	-	-276
8.	Nationaal programma onderwijs (NPO) 2021-2023	-	-	-	896	896	-	504	504	-
9.	Binnenklimaat onderwijshuisvesting	-	-	-	619	619	-	619	619	-
10.	Arbeidsmarktregio	-	-	-	289	289	-	289	289	-

Nr.	Incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022 primitief			Begroting 2022 na wijziging			Jaarrekening 2022		
Totaal programma Onderwijs		1.550	-	-1.550	2.015	1.804	-212	1.688	1.412	-276
<u>Programma Sport, Cultuur en Recreatie</u>										
11.	Motie Gorinchem cultuurstad	20	-	-20	20	-	-20	2	-	-2
12.	Filmfestival	50	-	-50	50	-	-50	50	-	-50
13.	Corona cultuurpresentaties	-	-	-	420	-	-420	110	-	-110
Totaal programma Sport, Cultuur en Recreatie		70	-	-70	490	-	-490	162	-	-162
<u>Programma Sociaal Domein</u>										
14.	Incidentele kosten SD	446	-	-446	-	-	-	-	-	-
15.	Aanpak eenzaamheid	50	-	-50	-	-	-	-	-	-
16.	Noodopvang Oekraïne	-	-	-	3.102	3.102	-	3.492	4.849	1.357
17.	Avres	-	-	-	5	617	612	5	617	612
18.	Energietoeslag	-	-	-	3.439	-	-3.439	4.616	-	-4.616
Totaal programma Sociaal Domein		496	-	-496	6.546	3.719	-2.827	8.113	5.466	-2.647
<u>Programma Duurzaamheid</u>										
19.	Motie een boom voor iedereen	50	-	-	50	-	-50	50	-	-50
20.	Afval en grondstoffenbeleid	663	203	-460	-	-	-	663	203	-460
21.	Mobiliteitsplan/ duurzaamheidsprojecten	-	-	-359	1.505	786	-718	458	340	-118
Totaal programma Duurzaamheid		713	203	-819	1.555	786	-768	1.171	543	-628
<u>Programma VROSV</u>										
22.	Stedelijke vernieuwing/vleugels van de stad	-	-	-	396	133	-262	247	51	-196
23.	Vliegende brigade	-	-	-	150	150	-	77	62	-15
24.	Grondexploitatie Mollenburg	1.106	1.033	-73	483	733	250	464	733	269
24.	Mutatie boekwaarde Mollenburg	1.033	1.106	73	733	483	-250	733	464	-269
24.	Vrijval voorziening grondexploitatie Mollenburg	-	-	-	-	-	-	-	21	21
24.	Grondexploitatie Kleine Haarsekade	-	-	-	156	372	216	165	372	207
24.	Winstneming grondexploitatie Kleine Haarsekade	-	-	-	-	-	-	-	137	137
24.	Grondexploitatie Lingewijk Noord	979	-	-979	1.538	-	-1.538	1.507	-	-1.507
24.	Mutatie boekwaarde Lingewijk Noord	-	979	979	-	1.538	1.538	-	1.507	1.507
24.	Winstneming grondexploitatie Lingewijk Noord	-	-	-	-	-	-	-	634	634
24.	Bijdrage CV Hoog Dalem bovenwijkse voorzieningen	-	495	495	-	458	458	-	522	522
24.	Vrijval voorziening Hoog Dalem	-	-	-	-	-	-	-	41	41

Nr.	Incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022 primitief			Begroting 2022 na wijziging			Jaarrekening 2022		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
25.	ISV-stegenproject	-	-	-	37	-	-37	9	-	-9
26.	Verkoop stroken snippergroen	-	-	-	-	75	75	9	168	160
	Totaal programma VROSV	3.118	3.613	495	3.864	4.099	234	3.584	4.878	1.294
	<u>Programma Algemene dekkingsmiddelen</u>									
27.	Compensatie gederfde inkomsten corona	-	-	-	-	574	574	-	909	909
28.	Resultaat (grond-pand) verkopen	-	-	-	115	269	153	284	1.683	1.399
	Totaal programma Algemene Dekkingsmiddelen	-	-	-	115	843	727	284	2.592	2.307
	<u>Programma Overhead, VPB en onvoorzien</u>									
29.	Gorinchem Duurzaam Digitaal	16	-	-16	92	-	-92	91	-	-91
30.	Organisatieontwikkeling	-	-	-	51	-	-51	86	-	-86
	Totaal programma Overhead, VPB en onvoorzien	16	-	-16	143	-	-143	177	-	-177
	<u>Mutaties reserves^{1:1}</u>									
	Resultaatbestemming versnellen verkleinen winkelgebied	-	-	-	-	230	230	-	230	230
	Algemene reserve dekking sloop/ verhuiskosten	-	-	-	-	11	11	-	11	11
	Algemene reserve motie Gorinchem Cultuurstad	-	20	20	-	20	20	-	2	2
	Algemene reserve voor iedereen een boom	-	50	50	-	50	50	-	50	50
	Algemene reserve storting begrotingsaldo	-	-	-	430	-	-430	430	-	-430
	Reserve infrastructuur(fonds)	-	25	25	431	639	208	431	538	107
	Reserve infra storting i.v.m. Hoog Dalem	494	-	-494	458	-	-458	458	-	-458
	Reserve tarieven reiniging	364	459	95	368	445	77	416	-	-416
	Reserve ISV-stegenproject	-	-	-	-	37	37	-	9	9
	Reserve sociaal domein	-	1.171	1.171	1.042	1.717	675	1.042	1.717	675
	Reserve duurzaamheid	-	-	-	-	200	200	-	200	200
	Reserve duurzaamheid	-	364	364	-	979	979	-	729	729
	Aflossingsreserve	-	-	-	383	-	-383	383	-	-383
	Reserve organisatieontwikkeling	-	-	-	-	86	86	-	86	86
	Reserve ICT	-	16	16	-	92	92	-	91	91
	Reserve IFFG	-	50	50	-	50	50	-	50	50
	Reserve stedelijke ontwikkeling	-	-	-	-	262	262	-	247	247
	Dekkingsreserve i_lab	-	1.550	-	-	313	313	-	276	276

Nr. Incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022 primitief			Begroting 2022 na wijziging			Jaarrekening 2022		
Dekkingsreserve i_lab, verhuizing Hippos	-	-	-	-	500	500	-	6	6
Vorming afschrijvingsreserve versneld uitvoeringsprogramma IHP	-	-	-	1.332	-	-1.332	1.332	-	-1.332
Reserve energielasten SGS	-	-	-	2.500	-	-2.500	2.500	-	-2.500
Afschrijvingsreserve gymzaal J. van Egmond	-	-	-	200	-	-200	200	-	-200
Vorming afschrijvingsreserve stadsafsluitingen	-	-	-	85	-	-85	85	-	-85
Vormen afschrijvingsreserve 't Gilde	-	-	-	502	-	-502	502	-	-502
Vormen afschrijvingsreserve Gorcums warenhuis	-	-	-	80	-	-80	80	-	-80
Vormen afschrijvingsreserve meekoppelkans Ravelijn	-	-	-	311	-	-311	311	-	-311
Vormen afschrijvingsreserve meekoppelkans Woelse Waard	-	-	-	104	-	-104	104	-	-104
Vrijval afschrijvingsreserve camera's i.v.m. lagere boekwaarde	-	-	-	-	7	7	-	7	7
Reserve perspectief Jeugd en Jongeren	-	-	-	84	30	-55	84	29	-55
Totaal mutaties reserves	858	3.705	1.297	8.310	5.668	-2.642	8.359	4.279	-4.080
Totaal incidentele baten en lasten	21.987	22.662	-1.184	27.011	19.929	-7.082	27.743	21.641	-6.102
Begrotingssaldo	1.799	-	-1.799	-	-	-	-	-	-
Totaal inclusief begrotingssaldo	23.786	22.662	-2.983	27.011	19.929	-7.082	27.743	21.641	-6.102

1. Een toelichting op de mutaties in de reserves staat in de bijlage reserves

Programma Bestuur en Ondersteuning

1. Vrijval voorziening pensioentegoeden bestuurders

De verplichting voor pensioenen zijn lager en dus kan een gedeelte van de voorziening vrijvallen.

Programma Veiligheid

2. Corona toegangsbewijzen

Voor coronatoegangsbewijzen is er voor ondersteuning voor de ondernemers incidenteel € 143.000 ontvangen van het Rijk, waarvan € 72.000 is uitgegeven.

Programma Verkeer en Vervoer

3. Onderzoekskosten mobiliteitsinvesteringen

De beschikbare middelen voor de diverse onderzoeksbudgetten Verkeer en Mobiliteit zijn niet volledig besteed. De kosten worden gedekt door een onttrekking aan de reserve Infrastructuur en zijn zodoende incidenteel.

4. Mobiliteitsplan hub station west

Het onderzoeksbudget naar een HUB station West is vertraagd en bij de tussentijdse rapportage 2022 af geraamd.

Programma Economie

5. Versnellen verkleinen winkelgebied

Aan subsidies en activiteiten hebben we ruim € 230.000 uitgegeven in 2022. Deze kosten worden gedekt door een onttrekking aan de betreffende reserve. Verder zijn voor economie en toerisme € 115.000 aan kosten gemaakt en hebben we een eenmalige Provinciale subsidie van € 20.000 ontvangen.

6. Grondexploitaties, mutaties en winstneming

Dit betreffen de lasten en baten van de grondexploitaties bedrijventerrein met per saldo een dotatie aan uit de verliesvoorziening Groote en een op de winstneming Oost II. De lasten en baten van deze grondexploitaties zijn incidenteel.

Programma Onderwijs

7. Realisatie i_lab

De uitwerking, implementatie en exploitatie van het i_lab vindt stapsgewijs plaats. De geraamde (bijgestelde) exploitatiebedragen voor 2022 ad € 313.000 zijn niet geheel uitgegeven. De werkelijke lasten in 2022 zijn ad € 276.000. Deze dekken wij via een onttrekking aan de dekkingsreserve i_lab.

8. Nationaal programma onderwijs (NPO) 2021-2023

Nationaal Programma Onderwijs is een Specifieke Uitkering Corona die tot eind juli 2025 uitgegeven mag worden. In 2022 is hiervoor € 896.000 ontvangen.

9. Binnenklimaat onderwijshuisvesting

Voor het op orde krijgen van het binnenklimaat in schoolgebouwen in het primair en voortgezet onderwijs in verband met de uitbraak van corona heeft de gemeente voor een aantal scholen een specifieke uitkering gekregen en deze doorbetaald aan de betreffende schoolbesturen.

10. Arbeidsmarktregio

De gemeente Gorinchem ontvangt als centrumgemeente van de arbeidsmarktregio voor corona € 322.000 van het Rijk om de regionale aanpak van jeugdwerkloosheid te coördineren.

Programma Sport, Cultuur en Recreatie

11. Motie Gorinchem cultuurstad

Bij de behandeling van de Perceptiefnota 2022-2025 is de motie Gorinchem cultuurstad aangenomen. In 2021 is een bedrag van € 20.000 uit het budget Restant coalitieakkoord 2021 aan de algemene reserve toegevoegd. Om uitvoering te kunnen geven aan deze motie wordt dit bedrag van € 20.000 in 2022 beschikbaar gesteld en onttrokken aan de algemene reserve.

12. Filmfestival

Voor de subsidiëring van het Internationaal FilmFestival Gorinchem is in 2020 € 180.000 in een bestemmingsreserve gestort. De subsidie voor 2022 ad € 50.000 is verstrekt. Hiervoor is € 50.000 aan deze reserve IFFG onttrokken.

13. Corona cultuurpresentaties

In 2021 hebben we van het Rijk vanuit de coronasteunpakketten budget ontvangen voor de borging van de lokale culturele infrastructuur. Het restant (inclusief de bestemming van het resultaat 2020 van € 206.000) is via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar gesteld voor 2022 voor de borging van de lokale culturele infrastructuur na corona. Hiervan is in 2022 € 110.000 besteed.

Programma Sociaal Domein

14. Incidentele kosten SD

Er is een onttrekking uit de reserve Sociaal Domein gedaan van € 446.000 voor toegenomen uitgaven in 2022 voor begeleiding en voor heronderzoek voor de huishoudelijke hulp.

15. Aanpak eenzaamheid

Voor lokale aanpak eenzaamheid is er incidenteel € 50.000 voor 2022 beschikbaar.

16. Noodopvang Oekraïne

Gorinchem heeft in 2022 aan een groot aantal vluchtelingen uit Oekraïne opvang geboden. Daarbij zijn kosten gemaakt op het gebied van huisvesting, beveiliging, exploitatie, leefgeld en het gebruiksklaar maken van geschikte panden. De door de gemeente gemaakte kosten worden door het Rijk vergoed op basis van de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne. Deze regeling voorziet in vergoeding van een bedrag per gerealiseerde opvangplek.

17. Avres

Avres, die voor ons de inkomensregelingen uitvoert had een positief jaarresultaat over 2021, dit is in 2022 uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten.

18. Energietoeslag

Er is van het Rijk totaal € 3,4 mln. ontvangen voor energietoeslag en er is € 4,6 mln. uitgegeven.

Programma Duurzaamheid

19. Motie een boom voor iedereen

Bij de behandeling van de Perspectiefnota 2022-2025 is de motie Een boom voor iedereen aangenomen. Om uitvoering te kunnen geven aan deze motie is in 2022 een bedrag van € 50.000 opgenomen, dat gedekt wordt via een onttrekking aan de algemene reserve.

20. Afval en grondstoffenbeleid

Onder andere door de restitutie van € 460.000 afvalverwerkingskosten en wat overige positieve verschillen die deel uitmaken van de tariefsberekening, hoeven we geen € 445.000 aan de egalisatiereserve Tarieven reiniging te onttrekken, maar kunnen we € 48.000 aan de egalisatiereserve Tarieven reiniging toevoegen.

21. Milieubeleidsplan/Duurzaamheidsprojecten

Dit betreft middelen die ter beschikking zijn gesteld voor diverse projecten die gedekt zijn uit de reserve Duurzaamheid en in 2022 niet allemaal (volledig) zijn uitgevoerd. Dit betreft incidentele projecten en incidentele onttrekking.

Programma VROSV

22. Stedelijke vernieuwing / vleugels v.d. stad

Dit betreft enerzijds een budget dat is onttrokken aan de reserve Stedelijke vernieuwing en anderzijds een subsidie die is verkrijgen voor ontwikkelen van de vleugels van de stad. Beide zijn incidenteel.

23. Vliegende brigade

Ook deze subsidie houdt verband met het ontwikkelen van stedelijke projecten in de stad en is incidenteel.

24. Grondexploitaties (niet bedrijventerrein)

De winstneming op Lingewijk Noord, Kleine Haarsekade en de lagere verliesvoorziening voor Mollenburg zorgen voor incidentele baten. Ook CV Hoog Dalem zorgt voor een incidentele baat als gevolg een hogere bijdrage in de bovenwijkse voorzieningen. De lasten en baten van de grondexploitaties zijn incidenteel.

25. ISV-stegenproject

De uitgaven in het kader van het ISV stegenplan worden gedekt door een onttrekking aan een reserve.

26. Verkoop stroken snippergroen

Als gevolg van de in de beleidsnota Snippergroen 2019 genoemde uitgangspunten is overgegaan tot de verkoop van reststroken snippergroen. De lasten en baten van dit project zijn incidenteel.

Programma Algemene Dekkingsmiddelen

27. Compensatie gederfde inkomsten corona

Van het Rijk hebben wij in 2022 coronacompensatie ontvangen vanwege gederfde inkomsten over 2021.

28. Resultaat (grond-pand) verkopen

Dit betreft de verkoopopbrengt van een pand alsmede de afboeking van het actief als last. De lasten en baten zijn incidenteel.

Programma Overhead, VPB en onvoorzien

29. Gorinchem Duurzaam Digitaal

De uitgaven voor het project Gorinchem Duurzaam Digitaal worden gedekt door een onttrekking aan de reserve ICT.

30. Organisatieontwikkeling

Voor de doorontwikkeling van personeel, gericht op management, medewerkers, kwaliteit, processen en systemen, houding en gedrag, is een bedrag van € 86.000 aan de reserve Organisatieontwikkeling onttrokken.

4.2.3 Totaaloverzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Om te kunnen vaststellen of sprake is van een structureel evenwicht, is het van belang om aan te geven welke mutaties in de reserves structureel van aard zijn. In 2022 is er sprake van enkele structurele onttrekkingen aan reserves. Deze treft u in onderstaand overzicht aan. Het betreft hier onttrekkingen ter dekking van kapitaallasten, die - conform de notitie van het BBV over incidentele en structurele baten en lasten - als structureel worden aangemerkt.

Bijzonderheid is de opname van de resultaatbestemming 2021. Deze is om technische redenen toegevoegd aan het overzicht, zodat een juiste conclusie getrokken kan worden over het (structureel) evenwicht.

Structurele mutaties reserves (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022 primitief		Begroting 2022 na wijziging		Jaarrekening 2022	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Programma Veiligheid						
Afschrijvingsreserve camera's	-	-	-	4	-	4
Programma Verkeer en Vervoer						
Afschrijvingsreserve Tracé Oost II	-	16	-	16	-	16
Programma Economie						
Afschrijvingsreserve Avelingen	-	50	-	50	-	50
Programma Sport, cultuur en recreatie						
Afschrijvingsreserve 10e penninglaan	-	4	-	-	-	-
Programma Algemene dekkingsmiddelen						
Rekening resultaat 2021	-	-	-	2.855	-	2.855
Totaal structurele mutaties reserves	-	70	-	2.925	-	2.925

Structurele reservemutaties met afschrijvingsverloop investeringen

Reserve (Bedragen x € 1.000)	Restant levensduur 1-1-2022	Boekwaarde 1-1-22	afschrijving	Boekwaarde 31-12-22	Afschrijvings- reserve 1-1-22	vrijval ter dekking afschrijving	Afschrijvings- reserve 31-12-2022
Twee 360 graden camera's	10	43	4	39	43	4	39
Tracé Oost II	38	2.979	78	2.901	620	16	604
Avelingen	18	1.119	62	1.057	891	50	841
		4.141	145	3.996	1.554	70	1.484

Twee 360 graden camera's

In 2021 is voor de investering ten behoeve van de aanschaf van twee 360 graden camera's € 50.000 beschikbaar gesteld ter dekking van de afschrijvingslasten. De aanschaf van deze camera's was lager dan de geraamde € 50.000 en derhalve is ook het budget van de afschrijvingsreserve te hoog. Circa € 7.000 van deze afschrijvingsreserve is vrijgevallen in 2022 bij de tussentijdse rapportage.

Tracé Oost II

In 2020 is voor de investering Tracé Oost II € 653.000 beschikbaar gesteld ter dekking van afschrijvingslasten. Deze investering wordt in 40 jaar afgeschreven. De jaarlijkse dekking bedraagt € 16.000.

Avelingen

Voor de investering Avelingen is € 990.000 beschikbaar gesteld ter dekking van afschrijvingslasten. Deze investering wordt in 20 jaar afgeschreven. De jaarlijkse dekking bedraagt € 50.000.

4.3 Recapitulatie structureel begrotingsevenwicht

In het overzicht hieronder staan per programma de incidentele en structurele baten en lasten. Dit onderscheid is van belang bij het bepalen van het structurele evenwicht van de begroting 2022 en de jaarstukken 2022. In het overzicht met incidentele lasten zoals in de vorige paragraaf zijn de bijzonderheden of uitschieters van incidentele lasten of baten opgenomen. De overige lasten en baten worden beschouwd als structureel.

Resultaat (bedragen x € 1.000 ; - = nadeel)	Begroting 2022 na wijziging		Jaarrekening 2022			Verschil			
	Totaal	Inc. Struct.	Totaal	Inc. Struct.	Totaal	Inc. Struct.			
Programma Bestuur en Ondersteuning	-4.138	-	-4.138	-3.471	546	-4.018	666	546	120
Programma Veiligheid	-5.038	-	-5.038	-4.833	-	-4.833	205	-	205
Programma Verkeer en Vervoer	-6.280	-594	-5.686	-5.186	-486	-4.700	1.095	108	987
Programma Economie	-1.840	-369	-1.471	-3.135	-1.794	-1.342	-1.295	-1.425	130
Programma Onderwijs	-7.355	-212	-7.143	-6.248	-276	-5.972	1.107	-64	1.171
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	-12.348	-490	-11.858	-10.878	-162	-10.716	1.470	328	1.142
Programma Sociaal Domein	-49.452	-2.827	-46.625	-46.616	-2.647	-43.970	2.836	180	2.656
Programma Duurzaamheid	-2.002	-768	-1.234	-1.330	-628	-701	673	140	533
Programma VROSV	-1.656	234	-1.890	536	1.294	-758	2.192	1.059	1.133
Totaal programma's	-90.109	-5.025	-85.084	-81.161	-4.153	-77.008	8.948	872	8.076
Totaal Alg. dekking, overhead en Onvoorzien	89.825	584	89.241	93.922	2.130	91.791	4.096	1.546	2.550
Mutaties reserves	283	-2.642	2.925	-1.267	-4.080	2.813	-1.550	-1.438	-112
Totaal	0	-7.082	7.082	11.494	-6.102	17.596	11.494	980	10.514
Begrotingssaldo	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal incl. begrotingssaldo	0	-7.082	7.082	11.494	-6.102	17.596	11.494	980	10.514

Het genormaliseerd rekeningsaldo (= het rekeningsaldo op basis van structurele/reguliere budgetten) is ultimo 2022 ca. € 10 mln. voordelig. Dat betekent dat er veel zaken op reguliere budgetten niet tot uitvoering zijn gekomen. Dat geldt met name voor de budgetten binnen het Sociaal Domein en de corona-gerelateerde budgetten. Ook is sprake van extra inkomsten op reguliere begrotingsonderdelen zoals de bouwleges en het gemeentefonds (decembercirculaire).

Vanwege het bijzondere verloop van het jaar, is het lastig om hier een eenduidige conclusie aan te verbinden. Het beeld over het structureel begrotingsevenwicht wordt dan ook beter in beeld gebracht door de cijfers vanuit de meerjarenbegroting.

Structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024	2025	2026
Saldo baten en lasten	12.761	2.433	5.040	7.099	1.996
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-1.267	789	-1.207	1.183	1.658
Begrotingssaldo na bestemming	11.494	3.222	3.833	8.282	3.654
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-6.102	10	3.467	462	-430
Structureel begrotingssaldo	17.596	3.212	366	7.820	4.084

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat er nog ruimte in de meerjarenbegroting beschikbaar is.

4.4 Overzicht begrotingsonrechtmatigheid

Begrotingsonrechtmatigheid

In de begroting staan budgetten voor lasten/bestedingen en baten/opbrengsten. Bestedingen boven het begrotingsbedrag op programmaniveau zijn onrechtmatige uitgaven, ook wel begrotingsonrechtmatigheid genoemd. Ook overschrijdingen op investeringskredieten zijn onrechtmatig. Volgens het geldende afwijkingenbeleid, worden beïnvloedbare afwijkingen boven de € 50.000 (en nieuw beleid) vooraf voorgelegd aan de gemeenteraad. Voor investeringen ligt deze grens ook op € 50.000. Overige afwijkingen worden achteraf verantwoord door het college. Voor zover de budgetten voor laatstgenoemde afwijkingen niet bij de tussentijds rapportage zijn bijgesteld, wordt hierover verantwoording afgelegd in de jaarrekening. In de hieronder opgenomen overzichten staat voor welke programma's en bij welke investeringen sprake is van een overschrijding. Deze overschrijdingen worden afzonderlijk toegelicht. Afhankelijk van de oorzaak van de overschrijding en de mate van beïnvloedbaarheid ervan, tellen de overschrijdingen wel of niet mee in het rechtmatigheidsoordeel van de accountant. In het geval dat de overschrijding niet meetelt, dan is dit expliciet vermeld. Met het vaststellen van de jaarrekening autoriseert de gemeenteraad deze onrechtmatigheden.

Begrotingsonrechtmatigheid (bedragen x € 1.000 ; - = nadeel)	Begroting 2022 na wijziging	Jaarrekening 2022	Begrotings- afwijking
	Lasten	Lasten	Lasten
Programma Bestuur en Ondersteuning	5.143	4.961	182
Programma Veiligheid	5.619	5.354	265
Programma Verkeer en Vervoer	10.263	10.118	145
Programma Economie	4.893	5.183	-290
Programma Onderwijs	12.297	11.150	1.148
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	14.924	13.409	1.515
Programma Sociaal Domein	70.195	68.496	1.698
Programma Duurzaamheid	12.246	11.228	1.018
Programma VROSV	7.675	8.470	-795
Totaal programma's	143.255	138.369	4.886
<i>Algemene dekkingsmiddelen Overhead, VPB en Onvoorzien</i>	13.725	13.155	571
Totaal	156.981	151.524	5.457
Begrotingssaldo	-	-	-
Totaal incl. begrotingssaldo	156.981	151.524	5.457

Programma Economie

Op taakveld 32 (fysieke bedrijfsinfrastructuur) worden de gemeentelijke grondexploitaties voor bedrijventerreinen gerealiseerd. Door de hogere bouwkosten is de voorziening voor de Groote Haar met € 1.522.000 verhoogd. Deze overschrijding telt dan ook niet mee als begrotingsonrechtmatigheid.

Begrotingsonrechtmatigheid investeringen

In de hieronder opgenomen overzicht staat voor welke investeringen sprake is van een overschrijding. Deze overschrijdingen worden afzonderlijk toegelicht. De afwijkingen van de investeringen van € 50.000 of groter worden toegelicht.

Begrotingsonrechtmatigheid (bedragen x € 1.000 ; - = nadeel)	Begroot	Gerealiseerd	Vershil
Investing	Lasten	Lasten	Saldo
Fietsroutes Gorinchem-Oost	230	247	-17
Illuminatieplan binnenstad 2019	94	99	-5
Openbare verlichting 2021	36	37	-1
Vervanging straatmeubilair 2021	92	94	-2
Vervanging straatmeubilair 2022	92	111	-19
Herinrichting park 10e Penninglaan	420	457	-37
Ransomes maaier 2022	75	96	-21
Vestingplan, vervangen meubilair	55	56	-1
Vorbereiding kades stationsweg	50	53	-3
Beschoeiingen 2020	538	638	-100
Beschoeiingen 2021	203	208	-5
Beschoeiingen 2022	244	353	-109
Vervangingsplan inventaris 2021 (1)	75	81	-6
Totaal	2.204	2.530	-326

Beschoeiingen 2020 en 2022

Begin 2022 hebben wij een schouw uit laten voeren, waarbij een aantal urgente noodzakelijke vervangings- en onderhoudswerkzaamheden aan de beschoeiingen aan het licht is gekomen. Samen met de fors toegenomen bouw- en materiaalkosten heeft dit geleid tot substantiële overschrijdingen van de investeringsbudgetten voor de beschoeiingen. Deze budgetten zijn bij de tussenrapportage 2022 niet bijgesteld en inmiddels afgesloten. Er is derhalve sprake van een begrotingsonrechtmatigheid. De overschrijdingen leiden tot structureel hogere kapitaallasten.

4.5 Balans per 31 december 2022

ACTIVA (bedragen x € 1.000)	31-12-2022	31-12-2021
VASTE ACTIVA		
<u>Immateriële vaste activa</u>	172	284
Kosten sluiten geldleningen en het saldo van agio en disagio	52	63
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	120	221
<u>Materiële vaste activa</u>	166.514	167.676
In erfpacht uitgegeven gronden	5.680	5.680
Overige investeringen met een economisch nut	119.336	120.248
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	22.714	23.348
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	18.784	18.400
<u>Financiële vaste activa</u>	3.917	3.865
Kapitaalverstrekingen aan		
- deelnemingen	3.442	3.444
Overige langlopende leningen	475	421
Totaal vaste activa	170.603	171.825
VLOTTENDE ACTIVA		
<u>Voorraden</u>	47.398	45.851
Grond- en hulpstoffen	-	2
Onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie	46.836	45.172
Gereed product en handelsgoederen	562	677
<u>Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar</u>	19.956	15.176
Vorderingen op openbare lichamen	5.912	5.696
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd < 1 jaar	10.144	7.263
Overige vorderingen	3.900	2.217
<u>Liquide middelen</u>	659	684
Kassaldi	51	40
Banksaldi	608	644
<u>Overlopende activa</u>	7.394	4.285
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	3.137	963
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	1.003	554
Nog te ontvangen bedragen	3.254	2.768
Totaal vlottende activa	75.407	65.996
TOTAAL ACTIVA	246.010	237.821

PASSIVA (bedragen x € 1.000)	31-12-2022	31-12-2021
VASTE PASSIVA		
<u>Eigen vermogen</u>	107.924	95.164
Algemene reserve	31.503	29.571
Bestemmingsreserves	64.927	56.041
Gerealiseerde resultaat	11.494	9.552
<u>Voorzieningen</u>	22.100	19.259
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	6.640	6.023
Onderhoudsvoorzieningen	7.730	6.609
Door derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	5.356	5.146
Voorzieningen voor bijdragen aan vervangingsinvesteringen	2.374	1.481
<u>Vaste schulden met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar</u>	99.141	111.240
Onderhandse leningen van		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	88.641	99.740
- openbare lichamen	5.000	6.000
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	5.500	5.500
Waarborgsommen	-	-
Totaal vaste passiva	229.165	225.663
VLOTTENDE PASSIVA		
<u>Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar</u>	5.647	3.365
Banksaldi	-	-
Overige schulden	5.647	3.365
Overlopende passiva	11.198	8.793
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	7.869	6.912
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	3.175	1.672
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	154	209
Totaal vlottende passiva	16.845	12.158
TOTAAL PASSIVA	246.010	237.821
Gewaarborgde geldleningen	772.491	801.121
Gewaarborgde garantstellingen	13.750	12.323

4.6 Toelichting op de balans per 31 december 2022

ACTIVA

Aan de activazijde van de balans staan de bezittingen van de gemeente Gorinchem.

VASTE ACTIVA

Vaste activa zijn bezittingen die meerjarig hun nut en waarde behouden. Uitgaven aan deze bezittingen worden in beginsel geactiveerd en vervolgens gedurende de gebruiksduur afgeschreven ten laste van de rekening van baten en lasten. Bij nieuwe investeringen wordt alleen de lineaire afschrijvingsmethode gehanteerd. Er wordt onderscheid gemaakt in immateriële, materiële en financiële vaste activa. Immateriële vaste activa zijn kosten, gemaakt voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief. De materiële activa zijn stoffelijk, bijvoorbeeld gebouwen, computers, sportvelden en voertuigen. De financiële vaste activa tenslotte omvatten geldleningen, beleggingen en vorderingen op lange termijn.

Immateriële vaste activa

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de immateriële vaste activa weer:

Verloop boekwaarde immateriële vaste activa (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2022
Kosten sluiten geldleningen en het saldo van agio en disagio	63	-	-	11	-	-	52
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	221	-	-	101	-	-	120
Totaal	284	-	-	112	-	-	172

Bij de bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven conform de afschrijvingstermijnen van de betreffende scholen.

Materiële vaste activa

Bij materiële vaste activa wordt onderscheid gemaakt tussen investeringen met een economische nut en investeringen met een maatschappelijk nut. Het uitgangspunt is dat alle vaste activa worden geactiveerd, ook de maatschappelijke investeringen.

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Materiële vaste activa (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
In erfpacht uitgegeven gronden	5.680	5.680
Overige investeringen met een economisch nut	120.248	119.336
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	23.348	22.714
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	18.400	18.784
Totaal	167.676	166.514

Overige investeringen met economisch nut

De investeringen met een economisch nut bestaan uit de volgende onderdelen:

Overige investeringen met een economisch nut (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Gronden en terreinen	16.382	16.429
Bedrijfsgebouwen	90.551	88.765
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.217	4.015
Vervoermiddelen	3.561	3.812
Machines, apparaten en installaties	1.596	1.670
Overige materiële vaste activa	4.941	4.645
Totaal	120.248	119.336

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut weer:

Verloop boekwaarde overige investeringen met een economisch nut (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Waardecorrectie	Boekwaarde 31-12-2022
<i>Gronden en terreinen bruto</i>	18.958	255	168	74	-	-	18.971
<i>Voorziening afwaardering gronden en terreinen</i>	2.576-	-	-	-	-	-34	2.542-
Gronden en terreinen netto	16.382	255	168	74	-	-34	16.429
<i>Bedrijfsgebouwen bruto</i>	90.682	2.128	661	3.384	-	-	88.765
<i>Voorziening afwaardering bedrijfsgebouwen</i>	131-	-	65-	66-	-	-	-
Bedrijfsgebouwen netto	90.551	2.128	596	3.318	-	-	88.765
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.217	1.016	82	136	-	-	4.015
Vervoermiddelen	3.561	813	430	132	-	-	3.812
Machines, apparaten en installaties	1.596	253	-	179	-	-	1.670
Overige materiële vaste activa	4.941	347	19	624	-	-	4.645
Totaal	120.248	4.812	1.295	4.463	-	34-	119.336

Onder de waardecorrecties staan de correcties vermeld wegens duurzame waardeverminderingen. De netto-boekwaarde van de investeringen met economisch nut bedraagt per 31-12-2022 € 119.336.000. In dit bedrag is een voorziening opgenomen van € 2.542.000 vanwege het risico op waardevermindering. De hoogte van deze voorziening was op 31-12-2021 € 2.797.000.

Correctie verloop machines, apparaten en installaties (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-21 conform rekening 2021	Correcties investeringen	Correcties desinvesteringen	Gecorrigeerde boekwaarde 31-12-2021
Machines, apparaten en installaties	1.596	-619	-619	1.596

In 2021 zijn de bijdragen en doorbetalingen voor aanpassing van het binnenklimaat in diverse scholen (SUVIS) op de investeringen verwerkt, beide voor € 619.000. In 2022 is dit gecorrigeerd naar de exploitatie, deze correctie heeft geen saldo tot gevolg.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen met economisch nut zijn:

Belangrijkste overige investeringen met een economisch nut (bedragen x € 1.000)	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2022	Cumulatief besteed t/m 2022
Grond Bullekeslaan 5	255	255	255
IHP Gorinchem Oost	10.309	650	10.266
Twee elektrische veerboten	7.956	813	2.750
Beschoeiingen 2020	538	210	638
Beschoeiingen 2021	203	188	208
Beschoeiingen 2022	244	353	353
Accupakketten elektrische veerboten	900	93	280
Uitbreiding Fortis lyceum/sporthal OKK	1.490	1.290	1.490
Fietsroutes Gorinchem Oost	230	242	247
Informatiebeleid 2021	540	209	523
Totaal	22.665	4.303	17.010

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:

Verloop boekwaarde overige investeringen met een economisch nut m.b.t. heffingen (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2022
Riolering	22.619	202	202	591	-	-	22.028
Overige heffingen	729	-	-	43	-	-	686
Totaal	23.348	202	202	634	-	-	22.714

De investeringen bij overige heffingen bestaan uit investeringen in steigers (kadegelden) en begraaftplaatsen (lijkbezorging).

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen met economisch nut, waarvoor ter dekking van de kosten een heffing kan worden geheven zijn:

Belangrijkste investeringen met een economisch nut m.b.t. heffingen (bedragen x € 1.000)	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2022	Cumulatief besteed t/m 2022
GRP 2020	760	86	759
GRP 2021	1.175	48	708
GRP 2022	1.075	68	68
Totaal	3.010	202	1.535

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met maatschappelijk nut weer:

Verloop boekwaarde investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Investerings	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2022
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	8.381	-	-	471	-	-	7.910
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken investeringen vanaf 2017	6.083	620	-	103	-	-	6.600
Overige materiële vaste activa	2.412	-	-	166	-	-	2.246
Overige materiële vaste activa investeringen vanaf 2017	1.524	584	-	80	-	-	2.028
Totaal	18.400	1.204	-	820	-	-	18.784

In de kolom bijdragen van derden zijn de bijdragen opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut moeten sinds 2017 gesplitst worden in investeringen voor 2017 en investeringen vanaf 2017.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen met maatschappelijk nut zijn:

Belangrijkste investeringen in openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut (bedragen x € 1.000)	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2022	Cumulatief besteed t/m 2022
Herinrichting Banneweg	2.348	13	891
Werkzaamheden Bastion II	425	62	423
Illuminatie kerktoren	468	344	344
Vervanging straatmeubilair 2022	92	111	111
Speelruimteplan 2022	293	151	151
Totaal	3.626	681	1.920

Financiële vaste activa

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de financiële vaste activa weer:

Financiële vaste activa (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Investerings	Desinvesteringen	Aflossing en afschrijving	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2022
<u>Kapitaalverstrekkingen aan</u>						
- Deelnemingen	3.444	-	2	-	-	3.442
Overige langlopende leningen	421	199	145	-	-	475
Totaal	3.865	199	147	-	-	3.917

In 2022 zijn aandelen Dataland verkocht voor € 1.700. Aan SVN is aan duurzaamheidsleningen € 35.000 uitgegeven en aan startersleningen € 150.000. Overige mutaties leiden per saldo tot een totaal van investeringen van € 199.000 en van desinvesteringen van € 145.000.

De kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen worden als volgt onderverdeeld:

Kapitaalverstrekking aan deelnemingen (bedragen x € 1.000)	Boek-waarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Aandelen Bank Nederlandse Gemeenten	219	219
Aandelen Oasen	15	15
Aandelen Stedin Holding NV	2.344	2.344
Certificaten Dataland	2	-
Deelneming ROM-S beheer BV	12	12
Gemeente Gorinchem deelneming BV	801	801
Deelneming Merwedelingelijn BV	51	51
Totaal	3.444	3.442

De kapitaalverstrekking aan Gorinchem Deelneming B.V. betreft een kapitaalverstrekking en een lening zonder specifiek aflossingsritme - voor de vermogensdeelname en kapitaalverstrekking aan Rom-S C.V. - waarbij op basis van de vermogenssituatie wordt bezien of terugbetaling aan de gemeente mogelijk is.

De overige langlopende leningen worden als volgt onderverdeeld:

Overige langlopende leningen (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
GKV	40	36
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting	168	331
SVW 2006	76	72
SVW 2010	37	36
Stichting van Andel-Spruijt Natuurcentrum	100	-
Totaal	421	475

VLOTTENDE ACTIVA

Vlottende activa zijn bezittingen waarin het vermogen in principe voor een periode korter dan een jaar is vastgelegd, zoals voorraden, vorderingen en liquide middelen.

Voorraden De voorraden worden uitgesplitst in de volgende categorieën:

Voorraden (bedragen x € 1.000)	Bruto boekwaarde 31-12-2021	Bruto boekwaarde 31-12-2022	Netto boekwaarde 31-12-2021	Netto boekwaarde 31-12-2022
Grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraad)	2	-	2	-
Totaal	2	-	2	-
<u>Onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie</u>				
- Woonlocaties uitleggebieden	10.770	10.501	-361	-
- Woonlocaties stedelijke vernieuwing	-2.394	-1.094	-2.394	-1.094
- Bedrijventerrein	53.060	54.685	47.927	47.930
Totaal	61.436	64.092	45.172	46.836
Voorraad bedrijfsmiddelen	1.039	1.025	677	562
Totaal	62.477	65.117	45.851	47.398

In het overzicht staat het verloop van de boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden. Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid. De bruto voorraden zijn voorraden exclusief voorzieningen; de netto voorraden zijn voorraden inclusief deze voorzieningen. Voor de grondexploitaties met een verliesgevend saldo per ultimo 2022, is ter hoogte van dit saldo een voorziening gevormd.

Verloopoverzicht in exploitatie genomen bouwgronden (bedragen x € 1.000)	Bruto boekwaarde 31-12-2021	Netto boekwaarde 31-12-2021	Naar voorraad bedrijfs- middelen	Investe- ringen	Op- brengsten	Af- wikkeling	Bruto boekwaarde 31-12-2022	Voorziening verlies- latend complex	Netto boekwaarde 31-12-2022
<u>Liggebieden</u>									
Mollenburg	10.770	361-	-	464	733	-	10.501	10.501	-
<u>Stedelijke Vernieuwing</u>									
Lingewijk Noord	2.602-	2.602-	-	1.530	22	-	1.094-	-	1.094-
Kleine Haarsekade	208	208	-	164	372	-	-	-	-
<u>Bedrijventerrein</u>									
Groote Haar	47.804	42.671	-	1.506	37	-	49.273	6.755	42.518
Oost II	5.256	5.256	-	172	16	-	5.412	-	5.412
Totaal	61.436	45.172	-	3.836	1.180	-	64.092	17.256	46.836
Nog te maken kosten									48.613
Nog te verwachten opbrengsten									96.191
Het verwachte nominale eindresultaat									14.162

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de voorzieningen grondexploitaties per grondexploitatie:

Verloopoverzicht Voorzieningen grondexploitaties (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Rente toevoeging	Toevoeging	Vrijval	Aan-wending	Boekwaarde 31-12-2022
Mollenburg	11.131	-	202	-	-	11.333
Groote Haar	5.133	-	1.622	-	-	6.755
Totaal	16.264	-	1.824	-	-	18.088

De toevoeging aan de voorziening is gebaseerd op de netto contante waarde berekening en is inclusief 2% rente over de stand van de voorziening per 1-1-2022.

De verwachte resultaten van de grondexploitaties worden op netto contante waarde (NCW) berekend. Als uit de berekening per balansdatum een verlies naar voren komt, wordt tot het volledige bedrag van dit verlies een voorziening gevormd.

In de berekeningen van de grondexploitaties zijn de volgende parameters gehanteerd:

- netto contante waarde (en paramaters) per 1 januari 2023
- rentepercentage 0,92%
- kostenstijging 2023, 2024, 2025 en verder resp. 3,5%, 3,0%, en 2,0%
- opbrengstenstijging woningbouw 2023 en verder 1,5%
- opbrengstenstijging sociale woningbouw 2023 en verder 1,0%
- opbrengstenstijging bedrijventerrein 2023 1,3% en 2024 en verder 1,5%
- disconteringsvoet 2,0%

Op 28 mei 2020 is het MPG Groote Haar vastgesteld door de raad. Voor dit project is een looptijd langer dan de voorgeschreven maximale looptijd van tien jaar vastgesteld. De totale looptijd van grondexploitatie Groote Haar is op dit moment gepland tot en met het jaar 2040. De risico's van de grondexploitaties zijn toegelicht in de paragraaf Grondbeleid en de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Uitzettingen < 1 jaar

Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar worden als volgt onderverdeeld:

Uitzettingen < 1 jaar (bedragen x € 1.000)	Gecorrigeerd saldo 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022	Voorziening oninbaarheid	Gecorrigeerd saldo 31-12-2022
Vorderingen op openbare lichamen	5.696	5.912	-	5.912
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd < 1 jaar	7.263	10.144	-	10.144
Overige vorderingen	2.217	4.082	182	3.900
Totaal	15.176	20.138	182	19.956

Voor verwachte oninbaarheid van debiteuren is een voorziening opgenomen van € 182.000. De omvang van deze voorziening is bepaald op basis van geschatte inningskansen.

Onderstaand wordt voor ieder kwartaal van het jaar weergegeven, het bedrag aan middelen, bedoeld in artikel 2, vierde lid van de Wet financiering, decentrale overheden, dat in het kader van het drempelbedrag door de gemeente buiten 's Rijks schatkist is aangehouden. Het drempelbedrag was voor alle kwartalen in 2022 € 2.915.000.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren in het verslagjaar (bedragen x € 1000)		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
1	Drempelbedrag	2.915	2.915	2.915	2.915
2	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	248	235	299	197
3a =	1 > 2 Ruimte onder het drempelbedrag	2.668	2.681	2.617	2.719
3b =	2 > 1 Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
1 Berekening drempelbedrag					
4a	Begrotingstotaal verslagjaar	145.768	145.768	145.768	145.768
4b	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 mln.	145.768	145.768	145.768	145.768
4c	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 mln. te boven gaat	-	-	-	-
(1) =	(4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van € 1 mln. als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan € 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 mln. is, dan is het drempelbedrag gelijk aan € 10 mln. vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 mln. te boven gaat.	2.915	2.915	2.915	2.915
2 Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
5a	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	22.293	21.362	27.476	18.107
5b	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
2 - 5a / 5b	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	248	235	299	197

Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit de volgende onderdelen:

Liquide middelen (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Kassaldi	40	51
Banksaldi	644	608
Totaal	684	659

Overlopende activa

De overlopende activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Overlopende activa (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	963	3.137
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	554	1.003
Nog te ontvangen bedragen	2.768	3.254
Totaal	4.285	7.394

Vooruitbetaalde bedragen zijn bedragen die voor 31 december 2022 betaalbaar zijn gesteld, maar waarvan de lasten betrekking hebben op latere jaren. Nog te ontvangen bedragen zijn opbrengsten die betrekking hebben op 2022, maar pas in een volgend jaar daadwerkelijk tot een ontvangst leiden.

Onder de nog te ontvangen bedragen is een vordering van € 117.382 uit een claim richting een externe partij opgenomen. In 2018 heeft deze partij bij bouwwerkzaamheden schade veroorzaakt aan een persleiding, waardoor de gemeente en het waterschap kosten hebben moeten maken voor het herstel van deze schade. Deze schade willen zij gezamenlijk verhalen bij de veroorzaker. Het waterschap fungeert bij deze claim als gezamenlijke penvoerder. De gemeente en het waterschap zijn van mening dat de claim aantoonbaar gerechtvaardigd is, en de veroorzaker financieel draagkrachtig genoeg is om de schade te vergoeden.

De in de balans opgenomen nog te ontvangen voorschotbedragen van EU, Rijk en provincies die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, worden als volgt gespecificeerd:

Van Nederlandse en Europese overheden nog te ontvangen bedragen (bedragen x € 1.000)	Saldo 31-12-2021	Toevoegingen	Ontvangen bijdragen	Saldo 31-12-2022
<u>Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk</u>				
Ministerie I&W, Verkeerslawaaï	2	-	2	-
Ministerie VWS, Stimulering sport 2021	386	-	2	384
Ministerie SZW, TOZO 2021	96	-	96	-
Ministerie SZW, Arbeidsmarktregio	56	-	-	56
Ministerie BZK, Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	9	-	-	9
Ministerie van Financiën, Toeslagenaffaire	199	-	198	1
Ministerie van V&J, Opvangplekken	-	1.628	-	1.628
Ministerie van V&J, Transitiekosten	-	151	-	151
Ministerie SZW, Uitvoeringskoten publieke schulden	-	16	-	16
Ministerie BZK, Afwikkeling toeslagenaffaire	-	16	-	16
Ministerie BZK, Uitvoeringskosten toeslagenaffaire	-	7	-	7
Rijksdienst voor cultureel erfgoed, Dalems kerkje	-	3	-	3
Ministerie VWS, Stimulering sport 2022	-	22	-	22
<u>Nog te ontvangen bijdragen van overige overheidslichamen</u>				
Prov ZH, Sociale veiligheid MerwedeLingelijn	54	-	36	18
Prov ZH, Reizigerstunnel	100	-	100	-
Prov ZH, Fietsroute Componistenstraat	-	82	-	82
Prov ZH, Melkheul	-	10	-	10
Prov ZH, Vliegende brigade Gorinchem-West	-	5	-	5
ZonMw, Netwerksversterking ouderen	8	-	-	8
Gemeente Dordrecht, RegioDeal	53	56	53	56
Gemeente Altena, Bijdrage veerboten	-	430	-	430
Gemeente Altena, Exploitatie veerdiensten	-	131	-	131
Gemeente Zaltbommel, Exploitatie veerdiensten	-	87	-	87
Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Exploitatie veerdienst	-	17	-	17
Totaal	963	2.661	487	3.137

PASSIVA

Aan de passivazijde van de balans staan het vermogen en de schulden van de gemeente Gorinchem.

VASTE PASSIVA**Eigen vermogen**

Het eigen vermogen van de gemeente wordt gevormd door de reserves en het rekeningresultaat. Over de verdeling van het resultaat beslist de raad bij het vaststellen van de jaarstukken.

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende onderdelen:

Eigen vermogen (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Algemene reserve	29.571	31.503
Gerealiseerde resultaat	9.552	11.494
Bestemmingsreserves	56.041	64.927
Totaal	95.164	107.924

Onderstaand overzicht geeft het verloop per reserve weer:

Verlooptoverzicht Reserves (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2021	Boekwaarde 31-12-2022
<u>Algemene reserve</u>	29.571	430	3.148	4.650	31.503
<u>Bestemmingsreserves</u>					
Infrastructuur	16.253	953	538	2.900	19.568
Tarieven reiniging	499	416	-	-	915
Stegen binnenstad	37	-	9	-	28
Station Papland	1.800	-	-	-	1.800
Sociaal domein	4.139	1.042	1.717	2.002	5.466
Duurzaamheid	4.539	-	929	-	3.610
Stimuleringsregeling woningbouw	59	-	-	-	59
Sloopkosten Lange Slagenstraat	226	-	-	-	226
Organisatie-ontwikkeling	134	-	86	-	48
ICT	633	-	91	-	542
IFFG	100	-	50	-	50
Stedelijke ontwikkeling	1.600	-	247	-	1.353
Aflossingsreserve	13.239	431	-	-	13.670
Dekkingsreserve i_lab	1.865	-	282	-	1.583
Reserve Perspectief jeugd en jongeren	-	84	29	-	55
Reserve energielasten SGS	-	2.500	-	-	2.500
Reserve Gorcum's Warenhuis	-	80	-	-	80
<u>Afschrijvingsreserve</u>					
Station Papland	600	-	-	-	600
Avelingen	890	-	50	-	840
Herinrichting Banneweg	1.795	-	-	-	1.795
Tracé Oost II	621	-	16	-	605
Warmtenet Stadhuis	955	-	-	-	955
Verbouwing hoefslag 6 tbv i_lab	811	-	-	-	811
Inrichting Hoefslag 6 tbv i_lab	150	-	-	-	150
Openbare ruimte tbv i_lab	540	-	-	-	540
Herinrichting Haarsekades	2.350	-	-	-	2.350
Versnelde uitvoering IHP	-	1.332	-	-	1.332
't Gilde	1.468	502	-	-	1.970
Gymzaal J. van Egmond	300	200	-	-	500
Bruggen en kunstwerken 2022	288	-	-	-	288
Twee 360 graden camera's	50	-	12	-	38
Meekoppelkansen Ravelijn	-	311	-	-	311
Meekoppelkansen Woelse Waard	-	104	-	-	104
Stadsafsluitingen	-	85	-	-	85
Herinrichting park 10e Penninglaan	100	-	-	-	100
Totaal	85.612	8.470	7.204	9.552	96.430

Onder bestemming resultaat staan de toevoegingen of onttrekkingen vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaand boekjaar.

Nieuw in 2022 zijn de reserves Perspectief jeugd en jongeren, Energielasten SGS en Gorcums Warenhuis. Ook nieuw zijn de afschrijvingsreserves Versnelde uitvoering IHP, Meekoppelkans Ravelijn, Meekoppelkans Woelse Waard en Stadsafsluitingen.

Voor verdere informatie over de reserves wordt verwezen naar paragraaf 5.1 Reserves van de Jaarrekening-bijlagen. Van het rekeningresultaat 2021 is in 2022 € 2.855.000 toegevoegd aan de exploitatie.

Voorzieningen

Onder de voorzieningen worden verplichtingen en verliezen als gevolg van risico's opgenomen, waarvan de omvang onzeker, maar redelijkerwijze in te schatten is.

Onderstaand overzicht geeft het verloop per voorziening weer:

Verloopoverzicht voorzieningen (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2022
<u>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</u>					
Pensioentegoeden bestuurders	4.383	88	546	140	3.785
Wachtgelden	542	904	60	252	1.134
Overmatig verlof/spaarsaldo	475	110	39	-	546
Reparatie WW	52	14	-	11	55
Hoog Dalem	448	-	41	251	156
Vervanging spiltrap Caribabad	123	-	-	50	73
Mollenburg	-	832	-	-	832
Calamiteiten persleiding	-	59	-	-	59
<u>Onderhoudsvoorzieningen</u>					
Meerjarenonderhoudsplan	6.609	2.230	146	963	7.730
<u>Door derden verkregen middelen met een specifieke aanwendingsrichting</u>					
Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing	10	-	-	10	-
Rioolheffing	2.839	218	-	-	3.057
Afkoopsommen grafrechten	2.297	185	183	-	2.299
<u>Voorzieningen voor bijdragen aan vervangingsinvesteringen</u>					
Vervangingsvoorzieningen riolering	1.481	1.075	-	182	2.374
Totaal	19.259	5.715	1.015	1.859	22.100

In de kolom Vrijval staan de bedragen die ten gunste van de exploitatie zijn vrijgevallen. Alle aanwendingen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

De voorziening Pensioentegoeden bestuurders heeft als doel het beschikken over voldoende vermogen om aan de (toekomstige) pensioenverplichtingen van politiek ambtsdragers van het college van B&W te kunnen voldoen.

De voorziening Wachtgelden is ingesteld om over voldoende vermogen te beschikken voor de financiering van de wachtgeldverplichtingen van voormalige bestuurders en medewerkers.

De voorziening Overmatig verlof/spaarsaldo is ingesteld om voldoende vermogen te hebben voor de financiering van de verlofsaldi van het personeel.

De voorziening Hoog Dalem dient ter dekking van (geprognostiseerde) verliezen op de ontwikkeling van dit gebied.

De voorziening Vervanging spiltrap Caribabad is gevormd voor de vervanging van deze trap.

De voorziening Mollenburg is nieuw in 2022. Deze is ingesteld omdat de voorziening Mollenburg die onder de Vlottende activa is opgenomen, niet hoger mocht zijn dan de boekwaarde per 31-12-2022. Voor dit verschil is een verliesvoorziening ingesteld.

De voorziening Calamiteiten persleiding is nieuw in 2022. Deze is ingesteld omdat het niet zeker is dat we de vordering ook daadwerkelijk in z'n gehaal gaan ontvangen.

Het Meerjarenonderhoudsplan is ingesteld om de kosten van groot onderhoud te egaliseren over een periode van 20 jaar. Het doel hiervan is schommelingen tegen te gaan in de begroting. In dit plan zijn o.a. kunstwerken en bruggen opgenomen, evenals openbare verlichting, buitensportaccommodaties, het stadhuis, schoolgebouwen en diverse voorzieningen in de openbare ruimte.

De voorziening Rioolheffing heeft als doel het opvangen en egaliseren van ongewenste schommelingen in riooltarieven. De niet aangewende middelen van derden blijven op die manier beschikbaar voor de rioolheffing.

In de voorziening Afkoopsommen grafrechten worden de afkoopsommen gestort die vooruit betaald zijn voor het onderhouden van de begraafplaatsen.

Voor verdere informatie over de voorzieningen wordt verwezen naar paragraaf 3.2 Onderhoud kapitaalgoederen van het Jaarverslag en paragraaf 5.2 Voorzieningen van de Jaarrekening-bijlagen.

Vaste schulden met een looptijd ≥ 1 jaar

Onder de vaste schulden staan schulden met een looptijd ≥ 1 jaar en waarborgsommen. Langlopende leningen worden aangegaan om in de eigen financieringsbehoefte van de gemeente te voorzien. Waarborgsommen betreffen bedragen die door huurders zijn betaald bij de aanvang van de huur van een gemeentelijk pand. Langlopende schulden worden als volgt onderverdeeld:

Langlopende schulden (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Onderhandse leningen van		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	99.740	88.641
- openbare lichamen	6.000	5.000
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	5.500	5.500
Waarborgsommen	-	-
Totaal	111.240	99.141

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de vaste schulden ≥ 1 jaar over 2022 weer:

Verloop overzicht langlopende schulden (bedragen x € 1.000)	Saldo 31-12-2021	Toevoegingen	Af- lossingen	Saldo 31-12-2022
Onderhandse leningen	111.240	-	12.099	99.141
Waarborgsommen	-	-	-	-
Totaal	111.240	-	12.099	99.141

In 2022 zijn geen nieuwe leningen aangegaan. Op de opgenomen geldleningen is in 2022 bij de BNG voor totaal € 6,1 mln. afgelost, bij de ASN € 5 mln. en bij de provincie Flevoland € 1 mln. De totale rentelast voor het jaar 2022 voor vaste schulden is € 1,6 mln.

VLOTTENDE PASSIVA

Vlottende passiva bestaan uit de volgende onderdelen:

Vlottende passiva (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	3.365	5.647
Overlopende passiva	8.793	11.198
Totaal	12.158	16.845

Kortlopende schulden < 1 jaar

De kortlopende schulden < 1 jaar bestaan uit de volgende onderdelen:

Kortlopende schulden < 1 jaar (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Overige kasgeldleningen	-	-
Banksaldi	-	-
Overige schulden	3.365	5.647
Totaal	3.365	5.647

Per 31 december 2022 had Gorinchem geen uitstaande schuldpositie op de betaalrekening van de BNG en ook geen kasgeldlening uitstaan.

Overlopende passiva

De overlopende passiva bestaan uit de volgende onderdelen:

Overlopende passiva (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	6.912	7.869
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	1.672	3.175
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	209	154
Totaal	8.793	11.198

Verplichtingen zijn posten die ten laste van het dienstjaar 2022 zijn gebracht, maar waarvan de facturen in de loop van 2023 zijn ontvangen. Onder de post Vooruit ontvangen bedragen zijn bedragen opgenomen die in 2022 al zijn ontvangen maar betrekking hebben op latere jaren

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

De van Nederlandse en Europese overheden vooritontvangen bedragen (bedragen x € 1.000)	Saldo 31-12-2021	Ontvangen bedragen	Bestedingen	Saldo 31-12-2022
<u>Vooruitontvangen bijdragen van het Rijk</u>				
Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022	111	1.407	1.398	120
Educatie	13	454	447	20
Reductie energiegebruik	139	-	-	139
TOZO	4	-	4	-
Stimulering sport	12	181	190	3
Sportakkoord	80	38	80	38
Preventieakkoorden	16	23	22	17
Tijdelijke ondersteuning Toezicht & Handhaving	41	-	-	41
Huurderving sportaccommodaties Q1 2021	25	-	25	-
Arbeidstoeleiding Pro-Vso	112	121	112	121
Nationaal Programma Onderwijs	264	632	505	391
Aanpak energiearmoede	-	598	76	522
Naleving controle toegangsbewijzen	-	143	71	72
Wet inburgering	-	241	29	212
Onderwijsroute	-	32	-	32
Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	-	405	-	405
Circulair ambachtscentrum	-	46	-	46
<u>Vooruitontvangen bijdragen van overige overheid</u>				
Sociale veiligheid MerwedeLingelijn	38	107	114	31
Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing	3	-	3	-
Regeling Reductie Energiegebruik Woningen	159	-	135	24
Erfgoedlijnen	13	-	13	-
Knelpunt van Zomerendaal	304	-	-	304
Vleugels van de stad	41	55	51	45
Beweegroutes	37	-	16	21
Handhaving coronapas	31	-	-	31
Herontwikkeling Wellantcollege	100	100	-	200
Laadarm electrificatie veerdienst	129	-	15	114
Ventilatie scholen	-	114	-	114
Knelpunt Haarwijk Oost	-	100	-	100
RegioDeal Lingeroevers	-	12	-	12
Totaal	1.672	4.809	3.306	3.175

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De niet in de balans opgenomen financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor komende jaren is verbonden worden uitgesplitst in gewaarborgde geldleningen en garantstellingen.

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen wordt als volgt gespecificeerd:

Geldnemer (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk bedrag	Borgstelling %	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Onderwijsinstellingen	11.798	100	5.638	5.343
Deelnemingen CV's	35.000	100	13.534	5.609
Zorginstellingen	341	100	136	125
Diverse verenigingen	4.107	100	3.075	1.505
Via Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw - Poort6	279.648	50	192.238	194.609
Via Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen	592.000	50	586.000	565.000
Hypotheke zonder Nationale Hypotheek Garantie	5.900	50	500	300
Totaal	928.794		801.121	772.491

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte garanties bestaat uit de volgende garantstellingen:

Geldnemer (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk bedrag	Borgstelling %	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
GR Gevudo	10.799	100	8.069	8.366
GR Waardlanden	6.121	100	4.254	5.384
Totaal	16.920		12.323	13.750

De gemeente Gorinchem vervult een achtervangfunctie bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW).

Sinds de jaarrekening 2020 hanteert de gemeente de volgende criteria voor de niet uit de balans blijvende verplichtingen:

- Minimale restant looptijd 2 jaar;
- Minimale verplichtingwaarde € 40.000;
- Geen mogelijke verplichtingen uit raamovereenkomsten, alleen onherroepelijke harde verplichtingen.

Op basis van deze criteria is de totale harde verplichting voor de komende 4 jaar € 347.000 volgend uit 2 contracten die beiden Europees zijn aanbesteed. Ten tijde van het samenstellen van de jaarrekening 2022 is verder nog een Europese aanbesteding afgerond waaruit vanaf 1 april 2023 voor de betreffende 4 jaars-periode een verplichting volgt van € 342.000.

In de vorige jaarrekening werd een verplichting gemeld van € 1.295.000. Dit verschil wordt veroorzaakt door mutaties in de contractenportefeuille. Door het hanteren van een inkoopbeleid waarbij veel gewerkt wordt met raamovereenkomsten die alleen leiden tot kosten indien daadwerkelijk materialen of diensten worden afgenomen op basis van het raamcontract, is het bedrag aan langlopende verplichtingen bij de gemeente Gorinchem relatief laag.

Gebeurtenissen na balansdatum

De oorlog in Oekraïne heeft ook economische gevolgen. Door de oorlog zijn de prijzen van allerlei producten fors gestegen. Niet alleen de prijzen van gas, olie en benzine, maar ook van een groot aantal voedingsmiddelen. Sectoren die relatief veel energie verbruiken hebben deze stijgingen verwerkt in de kostprijs van de producten. Met name in de industrie, transport en agrarische sector zijn de prijzen gestegen.

Als gevolg van de record-inflatie in 2022 is er sprake van een loongolf in 2023. Met een gemiddelde van 7,0% zijn de loonafspraken in februari 2023 op een nieuwe recordhoogte uitgekomen. De loonafspraken gaan al sinds begin 2021 omhoog met een sterke versnelling begin 2022. De huidige niveaus van loonafspraken zijn

sinds de jaren zeventig van de vorige eeuw niet voorgekomen. Ook voor medewerkers van gemeenten is een CAO afgesloten met een gemiddelde loonstijging van 9,1%. Dit heeft grote financiële gevolgen voor Gorinchem. De precieze omvang is op dit moment lastig aan te geven omdat nog onduidelijk is in welke mate gemeenten door het Rijk worden gecompenseerd.

4.7 Wet Normering bezoldiging Topinkomens publieke en semipublieke sector (WNT)

De WNT heeft tot doel om:

- De bezoldiging van topfunctionarissen te maximeren (bezoldigingsmaximum, verbod op bonussen of variabele beloningen en een verbod op hoge beëindigingsvergoedingen).
- Te zorgen voor transparantie door publicatie en verantwoording in de jaarrekening van a) de bezoldiging van topfunctionarissen en b) de bezoldiging van overige functionarissen voor zover deze meer is dan de algemene bezoldigingsnorm.

De functies gemeentesecretaris, directeur en griffier vallen onder de WNT. In onderstaande tabel treft staat de publicatie van de verplichte gegevens aan.

Functiegegevens 2022	Kromkamp, H.		Fillekes - Brand, MJ		Sepers, H.	
	Gemeentesecretaris / algemeen directeur		Directeur		Griffier	
	01.01 t/m 31.12	01.01 t/m 31.12	01.01 t/m 31.12	01.01 t/m 31.12	01.01 t/m 31.12	01.01 t/m 31.12
Aanvang en einde functievervulling in 2022						
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00		1,00		1,00	
Dienstbetrekking?	ja		ja		ja	
Bezoldiging						
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	117.458,80		103.289,44		103.959,49	
Beloningen betaalbaar op termijn	21.104,64		18.242,64		17.006,28	
<i>Subtotaal</i>	<i>138.563,44</i>		<i>121.532,08</i>		<i>120.965,77</i>	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000,00		216.000,00		216.000,00	
-/-Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	
Bezoldiging	138.563,44		121.532,08		120.965,77	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	

Functiegegevens 2021	Bos, CE	Fillekes - Brand, MJ	Fillekes - Brand, MJ	Sepers, H.	Kromkamp, H.	Hania, J.
	Gemeentesecretaris / algemeen directeur	Directeur	Tijdelijk vervangend gemeentesecretaris	Griffier	Gemeentesecretaris / algemeen directeur	Tijdelijk vervangend algemeen directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01-31/03	01/01-31/3 en 01/09-31/12	01/04-31/08	01/01-31/12	16/08-31/12	1/4-30/09
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00		1,00	1,00	1,00
Dienstbetrekking?	Ja	Ja		Ja	Ja	Ja
Bezoldiging						
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	32.344,00		99.836,36	98.598,91	40.552,62	49.177,12
Beloningen betaalbaar op termijn	5.208,18		18.607,56	18.313,32	7.719,90	8.279,76
Subtotaal	37.552,18	118.443,92		116.912,23	48.272,52	57.456,88
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	51.534,25	209.000,00		209.000,00	79.019,18	104.786,30
-/-Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
Bezoldiging	37.552,18	118.443,92		116.912,23	48.272,52	57.456,88